

Norvēģija

Esošā situācija

Kopumā Norvēģijas ekonomikā ir vērojama stabila izaugsme, 2018. gadā tiek prognozēts 2% IKP pieaugums. Naftas cenas ir atguvušās kopš 2014. gada naftas cenu dramatiskā krituma. Latvijas preču eksports uz Norvēģiju 2018. gada I ceturksnī bija 67,3 milj. EUR, kas pieauga par 2%, savukārt preču imports no Norvēģijas bija 16,8 milj. EUR, kas palielinājās par 39% salīdzinājumā ar 2017. gada I ceturksni. Savukārt Latvijas pakalpojumu eksports uz Norvēģiju 2018. gada I ceturksnī bija 38 milj. EUR, kas saglabājās tādā pašā apjomā kā pērn, bet pakalpojumu imports no Norvēģijas bija 10 milj. EUR, kas arī nemainījās salīdzinājumā ar 2017. gada I ceturksni.

Latvijas top eksportētās preču grupas uz Norvēģiju ir koksne un tās izstrādājumi (20%), metāli un to izstrādājumi (19%), dažādas rūpniecības preces (13%) un papīra izstrādājumi (9%). Norvēģijas tirgū ir liels pieprasījums pēc dzelzs un tērauda metālkonstrukcijām, kā arī saliekamajām būvkonstrukcijām, to eksports uz Norvēģiju turpina pieaugt, kā arī vadošie Norvēģijas būvniecības uzņēmumu izrāda lielu interesi atrast jaunus piegādātājus šajās kategorijās. 2018. gada būvniecības izaugsme tiek prognozēta 6,8% apjomā, savukārt 2019. gadā tā samazināsies līdz 3,6% un 2020. gadā atbilstoši līdz 2,6%. Bezdarba līmenis būvniecībā ir sasniedzis zemāko rādījumu pēdējo 5 gadu laikā, proti, 3,5%. Norvēģi meklē papildus darba rokas, tāpēc priekšroka tiek dota ārvalstu piegādātājiem, kuri var nodrošināt montāžu Norvēģijā.

Latvijas un Norvēģijas sadarbība EEZ/Norvēģijas finanšu instrumenta ietvaros. Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) līgums dod iespēju Norvēģijai, Islandei un Lihtenšteinai pilnā apmērā piedalīties ES iekšējā tirgū. Kopš līguma stāšanās spēkā 1994. gadā, EEZ/ EBTA (Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija) valstis veic savus finansiālos ieguldījumus, lai mazinātu ekonomiskās un sociālās atšķirības Eiropas Ekonomikas zonā. Saskaņā ar EEZ līgumu ES dalībvalstīm, tajā skaitā arī Latvijai, pieejams atbalsts divu finanšu instrumentu ietvaros: EEZ finanšu instruments un Norvēģijas divpusējais finanšu instruments. EEZ un Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešana Latvijā notiks programmu veidā un par to atbildīgi būs programmu apsaimniekotāji, tādējādi nodrošinot efektīvāku finanšu instrumentu īstenošanu un mērķtiecīgāku atbalstu prioritārajās jomās. 2014. - 2021. gada periodā Latvijai pieejamais finansējums ir 102,1 milj. EUR. LIAA apsaimnieko programmu uzņēmējdarbības attīstība, inovācijas mazie un vidējie uzņēmumi 12,5 milj. EUR apmērā.

Finanšu instrumentu investīcijām noteiktas piecas investīciju virzieni, kuros iekļautas 23 programmas:

- Inovācijas, pētniecība, izglītība un konkurētspēja;
- Sociālā iekļaušana, jaunatnes bezdarbs un nabadzības samazināšana;
- Vide, enerģija, klimata pārmaiņas un zemu izmešu ekonomika;
- Kultūra, pilsoniskā sabiedrība, laba pārvaldība, pamattiesības un brīvības;
- Tieslietas un iekšlietas.

Norvēģijas galvaspilsēta Oslo ir viena straujāk augošajām pilsētām Eiropā, norvēģi pēdējo 5 gadu laikā ir ieguldījuši milzīgas investīcijas infrastruktūras attīstībā. Tiek īstenota virkne apjomīgu un svarīgu projektu, piemēram, zemūdens tunelis Sognefjord (21 mljrd. EUR), pasaulē pirmais jūras kuģu satiksmes tunelis

(300 milj. EUR), Maridalen notekūdeņu attīrīšanas iekārtu kompleksa paplašināšana (60 milj. EUR), Munka muzejs Oslo (200 milj. EUR), The Hub, lielākā viesnīca Norvēģijā (105 milj. EUR) un daudzi citi.

Nekustamo īpašumu tirgū cenu kritums bija vērojams no 2017. gada, taču kopš 2018.gada maija cenas turpina pieaugt, patlaban nav novērojamas pazīmes, kas tas varētu novest pie nopietnām sekām visā ekonomikā.

Potenciālās iespējas sektoros

Metālapstrāde

Būvniecības apjomiem pieaugot, norvēģu būvniecības uzņēmumi meklē jaunus piegādātājus metāla konstrukcijām. Norvēģi izrāda interesi tieši industriālo platību metāla konstrukcijām. Ir novērojama maiņa no tradicionālajiem iepirkšanās centriem uz iepirkšanos internetā, kas attiecīgi nozīmē jaunu noliktavu būvniecību, lai tirgotājs spētu nodrošināt ātru piegādi. Tiek prognozēts, ka 2018. gadā iepirkšanās internetā palielināsies par 7,2%, vidēji viens norvēģis gadā interneta pirkumiem tērē 2,467 EUR. Piemēram, IKEA 2017. gadā Norvēģijā cieta 10 milj. EUR zaudējumus, tāpēc lielā iepirkšanās centra vietā, kas bija plānots netālu no Oslo plāno ierīkot noliktavu precēm, kuras piegādāt klientiem 1-2 dienu laikā.

Kokapstrāde

Prefabricētas koka mājas, paneli un CLT elementi, saliekamās būvkonstrukcijas ir viens no eksportspējīgajiem Latvijas produktiem Norvēģijā. CLT cenas 2017. gadā Norvēģijas tirgū pieauga par 6-7%, to pieprasījums turpina strauji pieaugt arī 2018. gada I ceturksnī. Innovation Norway veiktais pētījums liecina, ka 2024. gadā CLT izmantošana Norvēģijas jaunbūvēs dubultosies, jo CLT risinājumi ir komerciāli konkurētspējīgi ar betonu un tēraudu.

IKT

Norvēģijā veiksmīgi darbojas Digitalization Council - ir valdības izveidota padome, kas attīsta IKT lietošanu publiskajā sektorā. Norvēģijā īpaša uzmanība tiek pievērsta mākslīgajam intelektam (AI), virtuālajai un papildinātajai realitātei (VR/AR), mākslīgajam intelektam (AI), blokķēžu tehnoloģijai, robotikai, 3D drukāšanai, kibernetikas produktiem un pakalpojumiem. Katapult Future Fest, Big Data Day, Oslo Inovāciju nedēļu ir tikai daži no nacionāla līmeņa konferencēm, kas tiek organizētas IKT sektorā.

Izmantotie avoti:

OECD

Regjering

Oslo Business Region

Statistic Norway

Dagens Næringsliv

Centrālā Statistikas Pārvalde

EEZ/Norvēģijas finanšu instruments

Sagatavojusi LIAA pārstāvniecības Norvēģijā vadītāja E. Nedzvecka